Oikeusministeriö NEUVOSTORAPORTTI OM2022-00150

ESI Arenmaa Katja 09.06.2022
JULKINEN

Asia
Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto, OIKEUSASIAT, 9.-10.6.2022

Kokous

Oikeusministerit kävivät keskustelun Ukrainan tilannetta koskevista oikeusalan toimista. Käytiin läpi edellisen OSA-neuvoston jälkeen toteutettuja toimia. Jäsenvaltiot korostivat rankaisemattomuuden vastaisten toimien tärkeyttä. Muun muassa alaikäisten suojelua painotettiin keskeisenä prioriteettina. Komission ehdotukselle laajentaa SEUT 83(1) artiklan EU-rikoslistaa pakotteiden rikkomiseen niiden tehokkuuden vahvistamiseksi annettiin lähtökohtaista tukea, huomioiden kuitenkin että tuleva ehdotus vaatii tarkan läpikäynnin.

Kokouksessa hyväksyttiin osittainen yleisnäkemys ympäristörikosdirektiivin rangaistavaksi säädettäviä tekoja koskevista artikloista, ja käytiin keskustelu eräistä PJ:n seuraamuksia koskevista kysymyksistä. Enemmistö jäsenvaltioista ilmoitti voivansa hyväksyä sekä luonnollisille että oikeushenkilöille määrättävien seuraamusten harmonisoinnin tietyin reunaehdoin.

Hyväksyttiin yleisnäkemykset asetuksesta digitaalisten tietojen vaihdosta rajat ylittävissä terrorismitapauksissa, sekä asetukseta yhteisten tutkintaryhmien yhtesityöalustasta.

Neuvosto hyväksyi myös päätelmät lasten oikeuksia koskevasta EU:n strategiasta.

Lisäksi kokouksessa saatiin tilannekatsaukset sähköistä todistusaineistoa koskeviin trilogeihin, sekä EU:n liittymisestä Euroopan ihmisoikeussopimukseen. Muissa asioissa komissio tiedotti kolmansiin maihin luovuttamista koskevista suuntaviivoista. Lopuksi tuleva pj-maa Tsekki kertoi oikeusalan prioriteeteistaan.

TORSTAI 9. KESÄKUUTA 2022 (klo 9.30)

OIKEUSASIAT

Lainsäädäntöasiat

3. Sähköinen todistusaineisto
a) **Asetus sähköistä todistusaineistoa koskevista eurooppalaisista esittämis- ja säilyttämismääräyksistä**
b) **Direktiivi oikeudellisista edustajista todistusaineiston keräämiseksi**
Tilanneselvitys
9296/22

PJ antoi tilannekatsauksen sähköistä todistusaineistoa koskevaa lainsäädäntöpakettia koskeviin kolmikantaneuvotteluihin. PJ jatkaa työtä kompromissin saavuttamiseksi parlamentin kanssa.

4. Ympäristörikosdirektiivi
Osittainen yleisnäkemys
9374/22 + ADD 1 + ADD 2

Jäsenvaltioiden selvä enemmistö hyväksyi osittaisen yleisnäkemyksen rangaistavaksi säädettäviä tekoja koskevista 2-4 artikloista resitaaleineen. Keskustelussa eräät jäsenvaltiot, ml. Suomi, nostivat esiin näiden säännösten yhteyden vielä neuvoteltavana olevaan seuraamuksia koskevaan sääntelyyn. Kaksi jäsenvaltiota ei voinut hyväksyä osittaista yleisnäkemystä, ja toivoivat että epäselvinä pitämiinsä kysymyksiin löytyy ratkaisu jatkoneuvotteluissa.

Ministerit kävivät lisäksi keskustelun PJ:n esittämien kysymysten pohjalta koskien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden tekemistä rikoksista määrättävien seuraamusten harmonisointia. Enemmistö jäsenvaltioista, ml. Suomi, ilmoitti voivansa tukea luonnollisten henkilöiden vankeusrangaistusten vähimmäistason yhdenmukaistamista silloin, kun tietyt rikokset ovat seurausta vähintään törkeästä huolimattomuudesta ja ne ovat aiheuttaneet tai saattavat aiheuttaa kuoleman tai vakavan vamman. Useimmat jäsenvaltiot, ml. Suomi, ilmoitti myös voivansa hyväksyä oikeushenkilöille määrättävien seuraamusten harmonisoinnin. Jäsenvaltiot esittivät myös näkemyksiään ehdotetun harmonisointia koskevista erinäisistä kysymyksistä.

Suomi toi puheenvuorossaan esille pitävänsä ympäristörikollisuuden ehkäisemistä tärkeänä unionin tehtävänä ja tukevansa ehdotuksen tavoitteita, ja voivansa hyväksyä puheenjohtajavaltion ehdottaman osittaisen yleisnäkemyksen artikloista 2-4. PJ:n seuraamuksista esittämien kysymysten osalta tuotiin esiin Suomen reunaehtoja, ja todettiin, että rikoksia koskevat artiklat ja toisaalta seuraamuksia koskevat artiklat liittyvät läheisesti toisiinsa, joten myös nyt hyväksyttävään osittaiseen yleisnäkemykseen sisältyviin kysymyksiin saattaa olla tarpeen palata viimeksi mainittujen käsittelyn yhteydessä.

PJ totesi osittain yleisnäkemyksen hyväksytyn, ja että seuraamuksista käytiin hyvä keskustelu, jonka pohjalta työ jatkuu asiantuntijatasolla.

5. Asetus digitaalisten tietojen vaihdosta rajatylittävissä terrorismitapauksissa
Yleisnäkemys
9259/22 + ADD 1

Hyväksyttiin neuvoston yleisnäkemys asetusehdotuksesta. Yksi jäsenvaltio jätti asiasta lausuman. PJ totesi, että kolmikantaneuvottelut voidaan käynnistää todennäköisesti kesällä alkavalla Tsekin pj-kaudella heti kun Euroopan parlamentti on kantansa hyväksynyt.

6. Asetus yhteisten tutkintaryhmien yhteistyöfoorumista
Yleisnäkemys
9166/22

Hyväksyttiin neuvoston yleisnäkemys asetusehdotuksesta. PJ totesi, että kolmikantaneuvottelut voidaan käynnistää todennäköisesti Tsekin pj-kaudella heti kun Euroopan parlamentti on kantansa hyväksynyt.

7. Muut asiat
Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia
9577/22

PJ kertoi, että tällä hetkellä oikeusasioiden osalta neuvostossa on käsiteltävänä peräti kymmenen lainsäädäntöehdotusta. Komissio totesi kiihdyttäneensä tahtia uusien aloitteiden antamisessa, ja nosti esiin erityisesti kolme ehdotusta, joissa toivoo tulevalla Tsekin pj-kaudella saavutettavan edistystä: horisontaalisista oikeusalan digitalisaatio, saatavien siirto, sekä naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaa koskeva ehdotus.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

8. Tietosuoja kansainvälisten siirtojen yhteydessä

Keskustelu
9258/1/22 REV 1

9188/22

Työlounaalla komissio kertoi Yhdysvaltojen kanssa saavutetusta poliittisesta yhteisymmärryksestä koskien oikeudellista kehystä henkilötietojen siirrolle Yhdysvaltoihin. Lisäksi esillä oli henkilötietojen suoja tietosiirtojen yhteydessä laajemminkin, samoin nousi esiin yleistä keskustelua oikeusvaltiokysymysten merkityksestä ja tarpeesta jatkaa aiheesta keskustelua.

9. Rankaisemattomuuden torjunta Ukrainassa
Periaatekeskustelu
9784/22

Ministerit jatkoivat keskustelua Ukrainan tilannetta koskevista oikeusalan toimista. PJ, komissio sekä Eurojust kertoivat maaliskuun OSA-neuvoston jälkeen toteutetuista toimista, joihin kuuluvat muun muassa Eurojustin ja Europolin piirissä tehty työ, Eurojust-asetuksen muuttaminen, yhteisen tutkintaryhmän sekä Seize and freeze Task Forcen perustaminen.

Keskustelussa jäsenvaltiot korostivat rankaisemattomuuden vastaisten toimien tärkeyttä. Puheenvuoroissa korostettiin myös alaikäisten suojelua keskeisenä prioriteettina. Komission ehdotukselle laajentaa SEUT 83(1) artiklan EU-rikoslistaa pakotteiden rikkomiseen niiden tehokkuuden varmistamiseksi annettiin lähtökohtaista tukea, huomioiden kuitenkin se, että tuleva ehdotus vaatii tarkan läpikäynnin. Monissa jäsenvaltioissa, ml. Suomi, kannanmuodostus oli vielä kesken. Komissio vakuutti olevansa valmis etenemään nopeasti tulevan direktiiviehdotuksensa kanssa.

Suomi kertoi ehdotuksen kansallisen tarkastelun olevan vielä kesken. Tuotiin esiin, että rikoslistan laajentamisen tulee olla hyvin poikkeuksellista, sillä se laajentaa unionin toimivaltaa rikosoikeuden alalla. Ottaen kuitenkin huomioon tarpeen tukea EU:n rankaisemattomuuden vastaisia ja Ukrainaa tukevia toimenpiteitä, Suomi noteerasi komission esittäneen ehdotukselle useita asianmukaisia perusteita. Suomi kertoi tulevansa myötävaikuttamaan ehdotuksen nopeaan ja perusteelliseen käsittelyyn neuvostossa.

PJ kiitti hyvästä keskustelusta ja noteerasi siinä esitetyt ajatukset.

10. Päätelmät lasten oikeuksia koskevasta EU:n strategiasta
Hyväksyminen
9468/22 + COR 1

Hyväksyttiin neuvoston päätelmät lapsen oikeuksia koskevasta EU:n strategiasta. PJ piti tärkeänä, että neuvosto tukee maaliskuussa 2021 annettua strategiaa ja kiitti jäsenvaltioita niiden osoittamasta joustavuudesta, totesi lopullisen päätelmätekstin olevan kunnianhimoinen.

Komissio piti päätelmiä tärkeänä poliittisena signaalina, ja korosti tarvetta kunnioittaa lasten oikeuksia sekä kansallisella, EU- että globaalilla tasolla. Kaksi jäsenvaltiota antoi lausuman liittyen kansalliseen tulkintaansa mm. sukupuolten tasa-arvosta ja vanhemmuudesta.

11. EU:n liittyminen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen
Tilannekatsaus
9211/22 + COR 1

PJ antoi tilannekatsauksen neuvottelutilanteesta. PJ kiitteli jäsenvaltioita yhteistyöstä ja oli vakuuttunut, että momentum säilyy myös seuraavan pj-kauden aikana. Myös komissio kiitteli tapahtunutta edistystä, mutta huomautti, että haasteita on vielä jäljellä. Neuvottelukorin 4 osalta komissio piti lupaavana edistyksenä tulkintaselitystä; myös puolisen tusinaa jäsenvaltiota, ml. Suomi, piti puheenvuoron, jossa tukivat tarvetta keskustella tulkintaselityksestä.

12. Muut asiat

a) Rikoksentekijän luovuttamista koskevat suuntaviivat
Komission tiedotusasia

Komissio tiedotti 8.6. julkaisemistaan kolmansiin valtioihin luovuttamista koskevista suuntaviivoista (2022/C 223/01). Aloite suuntaviivojen laatimiselle oli tullut tiettyjen jäsenvaltioiden huolista koskien pyyntöjä pidättää ja luovuttaa esim. tuomareita poliittisin perustein. Aihe on monimutkainen ja edellyttää yhteistyötä mm. Europolin kanssa. Aiheeseen palataan tarkemmin teknisen tason keskusteluissa.

b) **Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen oikeus- ja sisäministerien kokous, Pariisi, 23. kesäkuuta 2022**
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia
9211/22 + COR 1

PJ informoi lyhyesti 23.6. Pariisissa järjestettävästä EU-US-oikeus- ja sisäasioiden ministerikokouksesta.

c) **Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma**
Tšekin valtuuskunta esittelee

Tsekki esitteli tulevan pj-kautensa prioriteetteja. Tsekin kauden epävirallinen oikeus- ja sisäministerikokous pidetään 11.-12.7. Prahassa, ja OSA-neuvostot 13.-14.10. Luxemburgissa ja 8.-9.12. Brysselissä.

Suomen edustajat
Pysyvä edustaja Keinänen, valtiosihteeri Nylander sekä virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
Ks. asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
